

P. L—NEN

SUOMEN TYÖLÄINEN

II:SEN PALKINNON SAANUT
KIRJOITUS TYÖVÄEN SANO-
MALEHTI O. Y:N JULKAISE-
MASSA KILPAILUSSA

HELSINGISSÄ 1906
TYÖVÄEN SANOMAL. O. Y.

Helsinki,
Työväen kirjapaino, 1906.

Oletko koskaan tullut tarkemmin ajatelleeksi *luokka-asemaamme?* Sillä tarkoitan tilaa, jossa me nykyinen työväestö elämme. Tietysti suurin osa ei mitenkään ole johtunut tätä kokonaisuudessaan ajattelemaan. On korkeintaan vain tuntenut oman asemansa huonoutta, vertailematta sitä toisten luokkatoveriensa ja koko suuren työläisluokan asemaa toisten kansan-luokkien asemaan.

. Mutta näiden asiain tilan tuntemattomuudesta on vahinkoa ei ainoastaan meille itsekullekin yksittäin, vaan koko suurelle työväenluokalle kokonaisuudessaan. Olevien olojen tuntemattomuus näet estää kaikenmoiset parannusyritykset. Siispä ottakaamme tässä kirjoituksessa tämän suuren kysymyksen muutamia alkusyitä käsiteltäväksemme, toivossa että täten pääsisimme edes hiukkasen tutustumaan työväestön parannuspyrintöihin.

Maassamme on nykyään asukkaita yli 2 1/2 miljoonaa. Tästä summasta on likemmäs 1 miljoona »irtolaisia», siis semmoista työväestöä, joka hakee työtä ja toimeentuloaan milloin mistäkin. Noin 100,000 työläistä saattaa olla nykyään teollisuus-, rakennus- ja käsityöaloilla. Näi-

den lisäksi on 70,000 torppareina. Siis suurin osa kansamme jäsenistä muodostaa *työväenluokan*.

Tämän luokan alhaisesta asemasta voisi luetella hyvinkin monia eri puolia, mutta alotamme nyt aluksi vain yhdestä. *Työpalkoista* riippuu kokonaan tämän luokan toimeentulo. Ja kuten tiedätte, ne ovat yleensä kaikkialla ja kaikilla työaloilla jotenkin riittämättömät, vieläpä lisäksi epävarmat. Palkkatyöläisen täytyisi luonnollisesti saada työstään itselleen ja perheelleen riittävä, kohtuullinen toimeentulo. Mutta mihinkä kokemukseen on nykyinen työväestö yleensä tullut palkoistaan? Niihin ei voida olla tyytyväisiä. Työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa ainoastaan niin paljon kuin hänen täytyy maksaa, se on vähimmän määrän millä hän saa työntekijöitä. Tästä seuraa ettei työntekijä saa työstään koko työnsä tuloksia — välistä ei muuta kuin pienen osan — kun sitävastoin esim. maanviljelijä ja liikemies y. m. saavat työnansionsa ja voittonsa kokonaan omakseen. Virkamiesten palkat eivät ole riippuvia hakijain lukumäärästä, kun sitä vastoin työväestön palkat useimmissa tapauksissa riippuvat työhön tarjoutujien paljoudesta. Ulkomailla ja jo nimeksi meilläkin on ammattikunnittain ryhdytty järjestämään määrättyiksi ajoiksi hyväksytyjä palkkasopimuksia työnantajien kanssa. Mutta tämäkään ei ole vielä lopullisesti tyydyttävä päämäärä, vaikkakin väliaikaisiksi voitoiksi kyllä hyvä.

Tämmöistä työmarkkinoilla kiertelevää työväestöä alituisesti uhkaa *työnpuute*. Se johtuu

milloin mistäkin syystä ja koskee milloin pienempiä ryhmiä, milloin koko laajoja työläispiirejä. Yleensä tästä työttömyysilmiöstä voidaan sanoa, että se on seurausta »vapaa-kilpailusta» nykyisessä kansantaloudessa, ja että työnvälikapaleet ovat joutuneet harvojen käsiin. Ja tämän työttömyyden seuraukset tuntee myöskin jokainen kokenut työläinen itsestään.

Liian pitkät työpäivät ovat suurena vaikuttimena työväestön huonoon asemaan. Tosin tämä epäkohta ei ole pistänyt koko työväestön silmiin niin hyvin kuin ehkä edelliset, mutta se johtuu siitä, että tällä on enemmän henkistä merkitystä ja sitä me kaikki emme vielä kykene niin hyvin tajuamaan. Aineellinen toimeentulo näet tulee ensin kysymykseen ja kaikki muut seuraavat jällempänä. Mutta siitä huolimatta työväestön on kiinnitettävä yhä suurempaa huomiota työajan lyhentämiseen. Sitä vaatii ei yksin ruumiimme terveyden säilyttäminen, vaan ennen kaikkia henkinen kehityksemme. Työntekijätäkään eivät ole paljaita työkoneita, vaan heillä on henkisiäkin tarpeita. Mutta jos heidän aikansa kuluu yksinomaan työhön ja makaamiseen, niin eivät he todella ole silloin koskaan tilaisuudessa nauttimaan edes niitäkään vähäiä sivistyksen hedelmiä, joita jo ilmankin on työväestöllä niukalta saatavissa. Ja kun kerran työväestö kansan enemmistönä pysyy tietämättömyydessä, niin miten on silloin kansamme laita kokonaisuudessaan? Onhan kansan enemmistön tila koko kansan tilaa.

Jos siis luokka-asemamme ja koko kansan tilan kohottaminen on meille rakas, niin meidän

täytyy saada *enemmän vapaata aikaa valistukseemme*. Tämä on yksi tärkeimmistä parannusvaatimuksistamme. Sitä olemme jo osittain saavuttaneetkin, etupäässä kaupunkilais- ja tehdastyöväestön keskuudessa. Onpa aivan viimeksi jo maalaistyöväestökin saavuttanut tällä alalla ensimmäiset edistysaskeleensa. Mutta kaikessa tapauksessa nämä saavuttamamme *resulorit* ovat vielä liian vähäisiä, ollaksemme niihin tyytyväisiä.

Tätä lähinnä seuraa kysymys *sivistysharrastuksista*. Tiedämme hyvin, että tätä puolta työväenkysymyksestä ei vielä enemmistö Suomen työväestöstä huomaa pitää edes niinkään suuriarvoisina kuin edellisiä, mutta siitä huolimatta tällä on suurin merkitys. Ihmisten elämän tarkoituksena on näet elää korkeata henkistä elämää. Ja mitäpä on aineellinen hyvinvointi muuta kuin pohja eli perustus henkiselle elämälle? Siis kaikki edellä mainitut parannusharrastukset ovat etupäässä tämän sivistyskantaa kohottavan tarkoituksen alkuvaatimuksina.

Kun nykyään köyhä perheenisä voi hädintuskin antaa lapsilleen toimeentulon välttämättömimmät tarpeet: heikkoa ruokaa ja vähän vaateen nimellisiä, niin kuinka on silloin muun kasvatuksen laita? Poikkeustapauksia lukuunottamatta jää nyt vielä kansanlastemme enemmistö vaille kelvollista alkeisopetusta ja kasvatusta. Täytyy saada siis suurempia tuloja, enemmän palkkaa. Sivistyneimmästäkin ihmisestä muodostuisi aikaansa tuntematon, henkisesti hervahnut raukka, kun hänet vain pantaisiin samantaiseen asemaan, jossa koko nykyinen työväestö

elää. Kuinka siis voitaisiin vaatia, että jo entisestään alhaisella kehityskannalla oleva työväestö voisi nousta alennustilastaan, jos ei ensinnä sen olosuhteita saada parannetuiksi?

Mutta tästä sivistyksen laadusta meidän myöskin täytyy huomauttaa, että me työväestö emme tahdo sivistyä aivan sen mukaisesti kuin meitä ehkä tahdottaisiin. Luonnollisesti meidän sallittaisiin sivistyvän ainoastaan nykyään vallalla olevien olosuhteiden pysyttämisen mukaisesti. Mutta siihen rajoitukseen emme voi tyytyä.

Oletteko sattuneet lukemaan jotakin nykyisiä äänioikeusolojamme käsitteleviä kirjoituksia? Niistä näette, mikä ääretöin epäkohta on silläkin alalla korjattavana. Esim. valtiopäiville valitsevat manttaaleihin pannut maalaisväestön edustajat; kaupunkilaisväestölle antavat valitsemisoikeuden vuositulot. Nämä edustajat valvovat muutaman tuhatlukuisen ryhmän etuoikeuksia. Mihin luulté tästä unhottuneen maalais- ja kaupunkilais-työväestön, kansan suuren enemmistön? Meidän *velvollisuudeksi* jää ainoastaan niiden lakien noudattaminen ja koko kansalle elintarpeiden tuotanto. Näin on laita myöskin kirkollis- ja kunnallisasioissa. Uskotteko, että meidän etumme näin tulevat tasapuolisesti valvotuiksi? Jos aiomme näitä teitä myöden saada joitakin parannuksia aikaan, niin ensin täytyy saada yleinen äänioikeus. Tämä voi tapahtua ainoastaan äänioikeusolojemme perinpohjaisella korjauksella.

Eiköhän meidän täytyne yksimielisesti myöntää, että työväestön tilassa on hyvinkin paljon korjaamisen varaa? — — Mutta miten ovat asiat

korjattavissa, on kysymys, johon ei ole löydettyvissä sopivampaa vastausta kuin että koko *köyhälistön on liityttävä yhteen* yhteisten asiain ajamista varten. On liityttävä työväenyhdistyksiin tai niiden ammattiosastoihin jäseniksi paikoissa missä semmoisia on entisestään olemassa ja missä niitä ei vielä ole, siellä on perustettava uusia, jos vain suinkin on tarpeellinen kannattajajoukko tiedossa. Ja sitten näissä yhdistyksissä on yhdessä keskusteltava näistä asioista ja koetettava voinnin mukaan toimia niiden toteuttamiseksi. Tämöisillä yhdistyksillä — joita jo alettaneet maassamme jotakuinkin yleisesti tuntea — on laaja merkitys ja monipuolinen toiminta. Työväenkysymys itsestään on hyvin laajakäsitteinen aatesuunta. Tähän tutustuttaminen on työväenyhdistysten ensi tehtäviä. Siitä seuraa luonnollisesti tämän aatteen mukaista käytännöllistä toimintaa.

Mutta ennenkuin menemme puhumaan käytännöllisestä toiminnasta, katselemme ensin keinoja, joiden avulla parhaiten pääsemme käsittämään työväenliikkeen tarkoitusta. Niistä on ensiksikin mainittava työväenliikettä käsittelevä kirjallisuus ja sanomalehdet. Ne meistä, jotka jo ennemmin ovat olleet näistä asioista itsetietoisia, ovat parhaansa mukaan koettaneet huolehtia näiden kaikkien alkuunpanosta, ja kuten näyttää, hyvä menestys niillä on ollutkin, joten niillä, jotka nyt perästä tulevat, on jo koko lailla helppompaa saada käsitystä asioista ja yhtyä joukkoon. Ei siis muuta neuvoksi kuin ahkerasti käyttää näitä valistuksen välikappaleita. Asiata valaise-

vien puheiden ja esitelmien hankkiminen on luonnollisesti myöskin tarkoitusta edistävä. Nämä kaikki ovat yhdistysten ja asiata harrastavien yksityisten oivallisia apuneuvoja.

Käytännöllinen toiminta tähtää etupäässä työväenpuolueen *ohjelman toteuttamiseen*. Mutta tämän lisäksi on etupäässä suuremmissa kaupungeissa, alettu toimia innokkaasti *kunnallisissa asioissa*. Tälläkin alalla alotettu työ on hyvin laajatarkoituksinen. Tätä lähinnä seuraisi *työoloissa työväestön etujen valvominen*. Tämä ala on oikeastaan Suomen työväenliikkeen ensimmäisiä herättäjiä. Tällä alalla on saavutettu ensimmäiset tärkeimmät voitot: työpäivän lyhennyksiä, palkkain korotuksia, työväen järjestäymistä ammattikunnittain y. m. Ja luultavasti se ala on yhä edelleenkin työväen järjestäymistä huomattavasti edistävä. Työoloissa työväenetujen yhteinen valvominen on myöskin niin monipuolista, että tuskin parhaalla tahdollakaan voi kaikkia siinä mahdollisesti esille tulevia seikkoja luetella.

Tästä jo käynee selville, että työväenyhdistyksillä on tehtävä paljoa enempi kuin mitä nyt vielä kyetään edes selvittämään, ja itsestään lieinee selvää, että tällaisella työllä on niin suuri merkitys, että jos vain jokainen työläinen siitä olisi aivan selvillä, niin silloin me olisimme kaikki »järjestyneitä». Kaikki yhdessä koettaisimme silloin suorittaa jättiläistyön, suurimman kuin koskaan tätä ennen on ihmiskunta suorittanut, nim. »viidennen säädyn», työväestön kohottamisen toisten kansanluokkain tasalle.

Hyvä luokkatoveri, mies tai nainen! Tahdotko sinä astua mukaan tähän suureen edistystyöhön, joka tarkoittaa sinun parastasi, meidän ja meidän jälkeläistemme parasta vai jäätkö syrjään?

